

dem que ex diffinitione: vel genere: vel differentia: vel causis argumenta ducuntur demonstratiuis maxime syllogisimis vires atq; ordinem subministrat: reliqua vero verisimilibus ac dialecticis. Atq; hi loci qui maxime i eorū substantia sūt: de quib; i qōne dubitatur ad pdicatiuos ac simplices: reliqui vō ad hypotheticos et cōditionales respiciūt syllogisimos.

Expeditis igit locis et diligēter tā diffinitionē q̄ exēploꝝ luce patefactis dicēdū videt̄ q̄no hi loci maxime marū sint differentie propositionū idq; breuiter neq; enim longa disputatione res eget. Omnes enim maxime propositiones vel diffinitionē continēt vel descriptionē: vel noīs itēptationē: vel totū: vel genus: vel partes: vel species: vel cetera: quibus differūt iter se maxime ppositiones. Nam in eo q; sunt maxime non differunt: sed i eo q; hec a diffinitione quidem. Illa vō a genere: alie vero veniunt ab alijs locis: et his iure differre: hiq; earum differentie esse dicuntur: sed quoniā diuisio Themistij patefacta est: nūc ad Marcū Tullij diuisionem transeamus.

De differentijs Topicis. Liber tertius.

Quod locorum differentias multipliciter varieq; tractamus: nihil mirum diligētibus igenijs videri debet: cū manifestū sit: vnāquāq; rē multis sepe differentijs atq; in varias diuisionis figuras posse p̄tiri. Nā q̄a singulas res nō vna: s; plures sepe differentie cōprehēdūt necesse ē: vt secūduz differentiarum varietatē fiat etiā diuersitas diuisionū: vt et numeri nūc eas colligimus differentias: q; alij pares alij vō impares: nunc vō q; alij p̄mi: atq; scōpositi: alij scōdi: atq; cōpositi. Triangulorum etiā multis modis fieri partitionē geometricę discipline tenoz ostendit: iam tamē i oib; prouidēdū ē: vt nihil extra i q̄libet diuisionis forma relinquatur: nihil vltra superflū ac p̄ter qd necesse ē: aggregetur: qua i re quid mirum videri debet: si cū antea p̄m Themistium locorū differentias dederimus: nunc diuersas s; Marcū Tullij depromamus. Lūi p̄posita breuiter partitione: atq; exēplis cōueniētib; expedita: tū demum quo differat vel quo congruat superius digeste diuisioni: quomō et altera cōcludat alteram: cōmemorabo. Nam cum Marcus Tullius omnem logicam facultatē: quā rationē diligentem differendi dixit: duas habere partes proposuerit vnā inueniēdi: alteram iudicandi: et cum locos esse diffiniētis argumenti sedes a quibus scilicet argumenta promuntur: argumentum etiā ratione: que rei dubie faciat fidē diuisionē locorū oīuz hoc modo fecit. Ex his inquit locis: i quibus argumenta inclusa sunt: alij i ipso herent: de quo agitur: alij assumuntur extrinsecus. Duas igit locorū spēs fecit. alios. n. i ipsis questionum terminis herere proposuit: alios extrinsecus assumi: atq; eos quidē: qui i ipsis herēt de quibus q̄ritur: tali diuisione partitur: i ipso scquit: tū ex toto: tum ex partibus eius: tū ex nota: tū ex his rebus: que quodāmodo effecte sūt ad id: d quo queritur. Extrinsecus autē ea dicunt: que absunt longe q; disiuncta sunt: post hec eum locum: qui ab effectis ducitur: i cōuenientia membra partitus est. hoc modo. Alia enī scquit sūt cōiugata alia ex genere: alia ex forma: alia ex similitudine: alia ex differentia: alia ex cōtrario: alia ex cōiunctis: alia ex antecedētib;: alia ex consequētib;: alia ex repugnātib;: alia ex

causis: alia ex effectis: alia ex comparatione maioris aut minoris aut parium. Quorum quidem omnium et natura breuiter attingenda ē extra ponēda. Eorum igitur locorū qui i ipso de quo agitur herent: primū eē dixit a toto. Totum vnuscuusq; rei i diffinitionē constat. Omnis enim diffinitio rei: quam diffinit ad eam quatur: q; si vnaqueq; res tota est (nihil enim integrum esse nisi totum pōt.) diffinitionē quoq; totus eē necesse ē: id est que totā rei: quam diffinit substantiam claudit. Diffinitio vero ē oratio: q̄ vnuscuusq; rei quidē esse designat. Ab hac ita ducit argumentum vt si sit questio: an arbores sint animalia: dicam.

Animal est substantia animata sensibilis. At arbor nō ē substantia animata sensibilis. tum claudā. Non sunt igitur arbores animalia.

Questio de genere: maxima propositio: vnde diffinitio abest: idē illud quoq; abesse: quod diffinitur loc a diffinitione. C; Partes nō sunt: quarum conuentu efficitur totū. Partes etiā vocant̄ que diuidūt totū hec autē species: vel forme nuncupari solēt. A quib; hoc modo sumitur argumentū. Ab his quidē partib; quarū cōiunctione cōponitur totum hoc modo: vt si sit dubitatio: an anima sit corporea: partiemur animam velut his tribus partibus: q; vel vegetabilez viz vel sensibilē: vel itelligibilem p̄stet at neq; ipsum vegetare: neq; scire: neq; itelligere corporeale ē. Lūq; nulla pars sit corporealis a se oīno anima corporealis non eē mōstrata ē. Questio de genere id est an anima corpori subiiciatur vt generi. Maxima propositio: a quibus partes absunt: totum quoq; abesse: locus a partibus totum cōiugentibus. Itē ab his partibus: que totū diuidūt hoc mō: sit i questione an anima secundū locum moueatur. Dicā motus secundū locum tres spēs sunt: cōmētū: diminutio: p̄mutatio: anima vero neq; augetur: neq; minuitur: neq; ab alio loco transit ad aliū: nō igit̄ mouet̄. Questio de accidenti. Maxima propositio eadē q̄ supius: locus a partibus totū diuidentibus. CA nota vero argumentū ē. quotiēs ab itēptatione noīs: rei dubie fides q̄rit̄: hoc mō: vt si dubitetur: an philosophia sit bonum. Dicemus.

Philosophia est amor sapientie. Hic igit̄ rem At id bonum est. non diffini-

mus: sed no- Philosophia igitur bonum est. men diffinitione prodimus. Questio de genere. Maxima propositio: nominis itēptationē rem declarare. locus a notatione. C; Coniugata sunt: que ab eodē noīe flectunt̄ vt a iustitia iustum iuste. Ab his ita capitur argumentum: vt si queratur: an ridere gaudere sit. Dicemus: si risus gaudium est: et ridere gaudere est. Questio de accidenti: maxima propositio: cōiugatorum eandem esse naturam locus a coniugatis.

Genus est quod de pluribus specie differentibus i eo q; quid sit predicatur. Ab hoc ita ducitur argumentum vt si queratur: vtrum anima numerus sit seipm mouens vt renocrati placuit. Dicemus.

Anima substantia est. Questio de Numerus vero substantia non est. diffinitionel

Igitur anima numerus non est. locus a genere maxima propositio. Quorum diuersa sunt genera: ipsa quoq; sunt diuersa. C; forma est quod de pluribus numero differentibus in eo: q; quid sit predicatur. Ab hac fit argumentum hoc modo: vt si queratur: an color in subiecto sit: id approbabit̄ eo: quoniam album vel nigrum in subiecto sunt. A specie scilicet ad genus deducentes: questio de genere. Nam in subiecto

in subiecto esse vel non esse: accidens vel substantia significat: que sunt prima rerum genera. Maxima propositio. In formis spectari generum proprietates locus a forma. C Similitudo est rerum differentium eadem qualitas. Ab hac ita fieri argumentum videtur ut si queratur: forte an electione rectores civitatibus dandi sunt negetur quoniam nec in naui quidem forte: sed electione peritus rector eligitur. Similis est naui quidem civitati. gubernator autem magistratui. Questio de accidenti. locus a simili. Maxima propositio. de similibus idem est iudicium. C Item a differentia: ut si queratur: an idem sit rex quod tyrannus. dicemus minime. nam in rege est pietas. iustitia: mansuetudo: in tyranno cuncta diversa sunt. questio de differentione. locus a differentia. Maxima propositio. differentium rerum non idem esse iudicium.

Contraria vero que Cicero appellat quatuor dividuntur modis. aut enim aduersa sunt: ut album nigrum. aut priuata ut iustitia iniustitia: aut relativa: ut dominus: seruus: aut negatiua: ut videre et non videre. ab his omnibus ita argumenta ducuntur. ab aduersis si bona est sanitas: mala est egritudo. a priuantibus. si iniustitiam fugimus sequamur iustitiam. a relativi quidem quisquis pater vult esse habeat filium. a negantibus Non me accusas fecisse: quod me non fecisse defendis. Questiones de accidentibus. Maxima propositio: in aduersis: priuantibus: et negantibus contraria sibi conuenire non posse. In relatiuis absque se relativa esse non possunt. Locus a contrariis: que melius opposita vocarentur. C Adiuncta sunt: que finitimum tenent locum: ita: ut temporibus quidem tunc antecedit: ut amorem congressio: tum rei cui adiuncta sunt hereant: ut ambulationi pedum: strepitus: tunc consequantur: ut atrox facinus metus trepidatio. neque hec necessaria sunt: sed frequenter eueniunt. Nam neque qui congressus est: modis omnibus amavit: et qui congressus non est: vno semel aspectu in amorem incidit. et ambulante quo potest non esse strepitus pedum et non ambulante pedes strepere: si consistens vno eodemque loco pedes moneat. ei trepidareque: cum nihil atrox fecerit: et non trepidare qui fecerit. ab his ducuntur argumenta: vel cum amare aliquem suspicamus quod fuerit ante congressus. vel ambulasse aliquem in locum cum pedum strepitus fuit auditus: vel atrox facinus commississe: quem trepidare videamus. atque in his questiones de accidentibus Locus ab adiunctis maxima propositio: ex adiunctis adiuncta perpendi C Antecedentia vero sunt: quibus positus statim necesse est aliud consequatur. velut cum dicimus si homo est animal est. Neque in his temporum ratio: nec rerum necessitas varia est: sed statim ut dictus fuerit id quod antecedit. comitatur id quod est sequens. Hic vero locus totius in conditione est constitutus. posita enim conditione: si sit antecedens. esse necesse est: quod consequitur. hoc modo. Si peperit cum viro concubuit. antecedens est peperisse: cum viro concubuisse consequens. nam neque illud queritur quid prius tempore sit quid posterius et sepe ita variatur. ut id quod posterius est tempore: antecedens esse videatur in propositione: ut peperisse posterius est: quam concubuisse. Tamen si peperit modis omnibus cum viro concubuit. et hoc precedente: et prius posito necesse est illud intelligatur. aliquoties vero simul sunt ut si sol ortus est: dies est. aliquoties quod precedit: prius est posterius vero quod consequitur. ut si arrogans est: odiosus: est ex arrogantia enim quisque sit odiosus

ex antecedenti igitur argumentum sumimus si peperit: cum viro concubuit: sumo quod antecedit. at peperit concludo quod sequitur. cum viro igitur concubuit. a consequentibus ita sumo. quod consequitur. at non concubuit cum viro. concludo quod antecedit non igitur peperit. Questio est de accidenti. locus ab antecedentibus: et consequentibus. maxime propositiones posito antecedenti comitari id quod consequitur. perempto consequenti periri quod antecedit. C Repugnantia vero sunt contrariorum consequentia. ut vigilare dormire contraria sunt. stertere dormientibus adiunctum est. Stertere igitur ac vigilare repugnantia sunt. ab his ita fit argumentum. Te ne cum vigilare dicit: qui stertat questio de accidenti. argumentum a repugnantibus: maxima propositio. repugnantia sibi conuenire non posse. C Causa est efficiens que quamlibet rem efficit precedens non semper tempore sed proprietate nature. ut sol dies. ab hac ita sumimus argumentum. Cur esse dubites diem: cum solem in celo esse aspicias. Questio de accidenti. nam diem esse accidit aeri. id est esse per solem lucidum. argumentum ab efficientibus causis maxima propositio: ubi causa est: effectum hinc abesse non posse. C Effectum est: quod efficit causa. ab hoc ita sumitur argumentum: an tu dubitas amasse. quam rapuit. Questio de accidenti. argumentum ab effectis. maxima propositio ubi effectum est: causam abesse non posse. veluti non abfuit amor: quod fuit causa: cur rapuerit: quod est effectum. C Comparatio vero maioris est: quotiens id quod minus est: maiori comparatur. ab hoc loco sumitur ita argumentum si is: qui patriam bello persecutus est tandem veniam meruit a ciuibus: cur non is quoque mereatur. qui ob seditionem motam actus est in exilium Questio de accidenti: argumentum a comparatione maioris. maxima propositio. quod in re maiore valet valeat in minore. C Dignioris est comparatio: quotiens maior res confertur minori. atque ex ea capitur argumentum hoc modo. S. L. Gracchus. mediocriter labe factantem statum rei publicae. scipio priuatus interfecit. cur non catilinam orbem terre cedere: atque incendio vastare cupientem consules persequantur: Questio de accidenti. argumentum a comparatione minoris: maxima propositio: quod in re minore valet: valeat in maiore. C Paria sunt: que eiusdem quantitatatis sunt. et semper paritas similitudo est quantitatis. Ab hoc ita fit argumentum. Si demosthenes quod laudare desideret: cur vituperet tullium. Questio de accidenti argumentum a comparatione parium. maxima propositio. Parium idem esse iudicium. C Restat is locus quem extrinsecus dixit assumi hic iudicio nititur et auctoritate: et totus probabilis est nihil continens necessarium. Probabile autem est quod videtur vel omnibus: vel pluribus: vel doctis: vel sapientibus: et inter hos famosis atque prestantibus: vel his qui secundum vnamquamque artem peritiam consecuti sunt. ut medico in medicina: geometre in geometria: ab hoc loco tale est argumentum veluti si dicam Difficile est cum cartaginensibus bellum gerere: quoniam id. scipio cornelius africanus dixit: qui sepe fuerat expertus. Hic vero locus extrinsecus dicitur constitutus: quoniam non de his: qui predicati vel subiecti sunt termini sumitur. sed ab extrinsecus posito iudicio venit. hic etiam inartificialis: et artis expertus vocatur quoniam non sibi hinc ipse conficit argumentum orator: sed preparatis positisque utitur testimoniis. C Ex

peditis igitur Marci tullii differentius quibus ipse a se maxime propositiones: quas locos esse diximus separavit pertractanda breviter mihi videtur superius digesta partitio: ut ea que similia videntur: a semetipsis ratione congrua segregentur. Similis enim videtur locus a toto: ei: qui est nota. uterque enim in diffinitione est constitutus. Nam interpretatio nominis quedam ipsius nominis diffinitio est. Sed illa eorum maxima est differentia: quia locus a toto rem diffinit a nota vero rem non diffinit: sed nomen interpretatur. Diversa vero sunt res. ac nomen. Hoc enim significat illud vero significatur. Item locus a partium enumeratione consimilis videtur esse ei: qui est a forma. Nam et forma pars est: et qui genus dividit: enumerat partes. neque enim aliter fieri ex forma argumentum potest nisi dividatur a genere sumi enim omnino forma non potest: nisi per divisionem. Sed hic quoque multa est differentia. nam partium enumeratio necesse est: ut dividat totas partes. easque universas ad fidem argumentationis assumat: siue ille partes: siue species sint. ut genus quidem speciebus. totum vero partibus approbetur. In forma vero sufficit ad demonstrandum quod de genere dicitur una quelibet.

Item locus a contrario et repugnantibus videtur esse consimilis: sed habet differentias: quia contraria primis sibi frontibus opponuntur. Repugnantia vero per coniunctionem contrariorum sibi probantur aduersa: ut dormire ac vigilare statim sibi contraria sunt. Stertere vero repugnat vigilantia: iccirco quia somno coniungitur. Adiuncta vero et antecedentia et consequentia quasi finitima sunt. Sed distant. quoniam in adiunctis nulla est necessitas in antecedentibus vero. et consequentibus maxima. in adiunctis vero tempora nimium valent. Nam quod adiunctum est: id precedere rem solet vel cum ea uno eodemque tempore esse vel subsequi posterius. At in antecedentibus nihil horum est: sed non habita temporis ratione moritur ut fuerit antecedens: consequens esse necesse est: et si consequens non fuerit antecedens necesse est interire.

Ac de Marci Tullii locis sufficienter dictus est. nunc ad themistii divisionem redeamus. et quomodo superius partitiones digeste sibi consentire possint breviter explicemus. ac primum quidem totius partitionis differentias colligamus communiter. Superior autem divisio themistii docuit alios esse locos: qui in ipsis terminis de quibus queritur insunt alios qui extrinsecus assumuntur: aliosque inter utrosque versant. ut hic trina intelligatur divisio. At Marci tullii divisio locos bifariam ostendit: alios enim in eo ipso. de quo agitur herere proponit: alios extrinsecus assumi. Hic igitur omnes eos locos: quos medios themistius proposuit. bis applicavit: atque coniunxit: qui sunt in ipsis de quibus agitur: terminis constituti: et communiter quidem talis divisionum differentia est: que clarius apparebit si singula persequamur. Ceteros igitur locos qui positi sunt in terminis: de quibus in questione dubitatur. priore partitione Themistius: tum in substantia posuit: tum in substantie consequentia. In substantia sunt diffinitio: descriptio: nominis interpretatio. Substantie vero consequentia sunt: genus: totum: pars: species: causa: efficiens: materia: forma: effectus: corruptio: finis: usus: communiter accidentia. Eos vero qui extrinsecus assumuntur: tum in iudicio: tum in similitudine: tum in quantitatis comparatione. tum in oppositione: tum in proportionem. tum in transum-

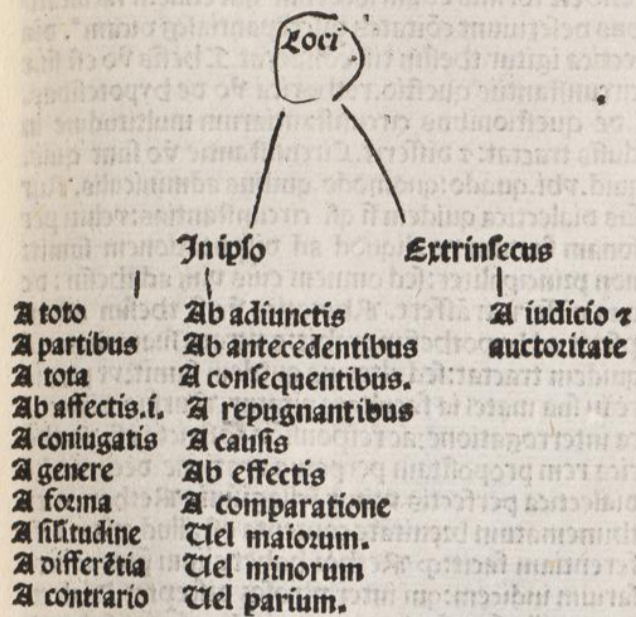
ptioe separavit. Quos vero inter utrosque posuit: hos in casibus et coniugatis: et divisione constituit. Sed Marcus tullius eos: qui in ipso sunt: de quo queritur tum ex toto: tum ex partibus eius: tum ex nota: tum ex his rebus: que quodammodo affecte sunt ad id de quo queritur posuit. ipsa vero que affecta sunt multifaria divisione partitus est. solum vero iudicium extrinsecus segregavit. pluresque partes eorum: que in divisione themistii posita sunt substantie consequentia. Itemque locos medios inter affecta numeravit. In tam vero varia divisione necesse est. ut uterque sibi non eadem parte conveniant. Id vero in cunctis multipliciter divisum fieri potest: velut si quis dividat triangulorum formas sic. Triangulorum alie sunt equilaterae forme: alie duo tantum latera habentes equalia: alie vero totis equalibus lateribus iuncte. Rursus sit ista divisio ut alias dicat aliquis rectum habentes angulum. que orthogonice nuncupantur. alias dicat tribus acutis angulis contineri: que sunt orthogonice: alias in obtusum angulum tendi: que sunt abligonice. Necesse est igitur: ut uterque sibi diversa partium ratione conveniant. Nam quod est orthogonium: id semper vel duobus lateribus equalibus continetur: vel tribus inequalibus. Sed quod non est abligonium: id vel duobus lateribus continetur: equalibus vel tribus inequalibus. Sed quod est erigonium: id vel tribus lateribus equalibus: vel duobus: continetur. Rursus id quod est equilaterum semper est erigonium. id vero quod duobus lateribus equalibus continetur: vel orthogonium vel abligonium vel erigonium esse potest. Quod vero tribus inequalibus continetur lateribus: vel orthogonium: vel abligonium esse necesse est. Secundum igitur hunc modum cunctam Marci tullii atque themistii divisionem a principio pariter ordientes: inuicem sibi metum clausam esse monstremus: in quibus omnibus et exemplorum: et intelligentie superius expedite presens debet esse memoria. Disponam igitur omnem themistii divisionem: et post hanc subiiciatur Tulliana partitio: ut ea que dicenda sunt: apertius oculis subiecta clarescant:

Themistii divisio.

A cōiter accitib⁹ Ex transumptioe.

M. Tullii diuisio.

Quibus ita descriptis nunc quemadmodum Marci tullii diuisio themistii partitiōi conueniat explicem⁹ cum igitur locum quem cicero dixit a toto: a substantia Themistius esse proposuit. Uterq; enim in diffinitione consistit: siue illa substantialis sit: siue descriptio. A partium enumeratione locus ex Liceronis. topicis positus idem est: qui in themistii diuisione inter medios a diuisione nominatus est. Quotiens enim aliqd esse vel non esse monstrare contendimus: si fidem a partium enumeratione capiamus id ex diuisione necessario faciendum est. Diuisio vō aut formarum pcessit. aut partium. Locus quoq; qui ex diuisione a themistio inter medios collocatus est: a cicero in generis tractatione ponitur. ait enim tullius cum de genere loqueretur. hoc modo. Commode etiam tractatur bec argumentatio. que ex genere sumitur: cum ex toto partes persequare. hoc modo: si dolus malus est: cum aliud agitur: & aliud simulatur. enumerare licet quibus modis id fiat: deinde in eorum aliquem id qd arguas dolo malo eē factus includere. Quod genus argumenti in primis firmum videri solet. A notatione tullii locus is qui themistii est a nominis interpretatione. A coniugatis communis est locus: cum themistius in medios collocauit. A genere. M. Tul. posuit a toto themistius. A forma cice. a parte. i. specie themi. a similitudine cōis quidem est: nisi qd Marc⁹ tullius sub ea proportiones pprehendit. A differētia tullii: vela gñe: vel a toto in themistii diuisione: vel a parte intelligi potest. A genere vel a toto quidem: si sit constitutua differentia de qua sumitur argumentum a parte vō si sit diuisibilis. A contrario ides⁹ loc⁹ est: qui a themistio ab oppositis dictus est & extrinsecus constitutus. ab adiunctis ille est: qui in themistii partitiōe a cōiter accidentibus dicitur inter consequentia sbe notatus Ab antecedentibus: & consequentibus locus multifariam spargitur. Nam & diffinitio & descriptio et antecedere rem & cōsequi possunt. itē qd nominis interpretatio. Item species antecedit: genus sequit. Causa ē efficiēs antecedit: & seq⁹ effect⁹ māz vō seq⁹ effect⁹: Cōiter accidētia quoq; si inseparabilia sint: necesse est: vt consequantur. Coniungata

autē sese vel antecedunt: vel consequuntur. itaq; hic locus pluribus mixtus est: non tam in rebus ab aliis omnibus. quam tractatione diuersus. ipsa enim conditio consequentie locum alium facit: cum ipsa conditio cōsequentie vel in diffinitione: vel in descriptione: vel in forma: vel i cā vel in ceteris posita sit. Repugnātia vō oppositis aggregāt efficiētia causis efficientibus vel materia. effecta illi sunt consimilia loco quem Themistius posuit a fine Nam causarum effectus finis est. A comparatiōe maioris vel minoris idē locus est: qui apud Themistium inter extrinsecos locos ponitur vel minore. vel a comparatione parium inter eos q a simili ducuntur esse putandus est. Dictum est enim in quantitate similitudinem esse paritatem. Restat locus vtriusq; communis: qui extrinsecus collocatus est: quem Licero: sicut Themistius rei iudicio esse proposuit. Et Mar. Tullii quidem diuisio superiori Themistii partitiōi tali modo poterit includi: qd licet in subiecta descriptione pspicere

Tulliana diuisio.	Themistii diuisio.
A toto	A substantia.
A partium enumeratione	A diuisione.
A notatione	A nois interpretatiōe
A coniugatis.	A coniugatis.
A genere	A genere v ^l a toto
A forma	A pte vel specie.
A similitudine	A simili.
A differentia	A toto vel a parte.
A contrario	Ab oppositis.
Ab adiunctis	A cōiter accidētib ⁹
Ab antecedentibus vel	A diffinitione vel
A consequentibus	descriptiōe: vel in
	interpretatione: vel
	specie: vel causa: v ^l
	materia: vel com-
	muniter accidenti-
	bus vel cōiugatis.
	Ab oppositis.
	A causis.
	A fine.
A repugnantibus	
Ab efficientibus	
Ab effectis	
a comparatione.	
Tel maiorum	a maiore.
Tel minorum	a minore.
Tel parium	a similibus.

Omnia quidem. M. Tullii partitiō locorum in Themistii diuisione superioris descriptiōis formula videtur conclusa. Nunc Themistii diuisio ad marci Tullii diuisione reducenda est. Cuius quidem multa ps Liceroni conuenit: sicut prior etiam descriptio docet. Quod vero ex Themistii superest diuisione: id si ad Tullii partitiōis ordinem referatur: facili compensatio quemadmodum ad seinuicem partitiōes reducuntur ostenditur. Nam continue marci Tullii diuisioni ex themistii locis hi superiore descriptione conueniant Liceronis quidem a toto themistii a substantia. a partium enumeratione Liceronis diuisione themistii. A notatiōe Liceronis ab interpretatiōe themistii a coniugatis vtriusq; cōmunis. a genere Licero. a toto themistii. a forma Licero. a parte. i. spē Themistii. a similitudine communis a differentia Licero. a toto

vel a parte Themist. A contrario Cicero. idem apud themist. ab oppositis. et ab iunctis Cicero. eundem a communiter accidentibus Themist. dixit. ab antecedentibus et consequentibus mixti cum pluribus. a repugnantibus Lice. idem a Themistio. ab oppositis dicitur. ab efficientibus Cicero. a causis themist: ab effectis Cicero. a fine themist. a comparatione maioris ac minoris. M. Tul. idem sunt a maiore ac minore themist. a comparatione parium Cicero. a similibus Themist. Clu igitur Marci Tullii plena divisio aliquibus membris themistiane divisionis aptetur: fieri non potest: ut non membra Themistiane divisionis statim ad tulliane convenientia reducantur. Quocirca si quid reliquum est in themistii divisione: quod superiori formale non videatur ascriptus plene marci Tullii divisioni sic poterimus aptare. Inuicem igitur divisiones alterna reciprocatione coniuncte sunt Restant autem ex Themistii locis hi: ab usibus ab effectibus et corruptionibus: et proportione et transumptione. Quorum quidem ab usibus. si usus alicuius rei semper effector est: ei loco ciceronis adhibendus est: qui ab efficientibus nuncupatur Quod si ipse usus efficitur. ei loco ciceronis aptandus est qui ab effectibus vocatur. ab effectibus vero. si quidem efficit aliquid effectus: ab efficientibus causis est: si vero ipse effectus plenum aliquid confectumque demonstrat. Is locus est quem ab effectis. Tullius dixit. a corruptionibus vero ab efficientibus dici potest. Nam cum omnis generatio efficiat aliquid idest substantiam forme corruptio rursus ipsa quodque efficit quiddam idest substantiali forma spoliatur ac priuatur: velut mors facit corporis dissolutionem. a proportione vero idem est: quem Tullius a similibus dixit nam multorum in multis similitudo est proportio. Transumptio vero si quidem ad maiora sit: locus a maiorum comparatione est. sin vero ad minora: locus est a minorum comparatione quod si ad paria: locus est a parium comparatione. atque in his omnibus reducendis tale satis est descriptionis exemplum.

Table with 2 columns: Cause/Condition and Effect/Result. Rows include: ab usibus, ab effectibus, a corruptionibus, a proportione, a transumptione, Si sit ad maius, Si sit ad minus, Si sit ad par.

De dialecticis quidem locis: quantum propositi operis ratio postulabat explicuimus. Nunc vero de Rhetoricis dicendum est: quid sint: vel quid a dialecticis discrepare videatur. Ad cuius plenam disputationem

De differentiis Topicis. Liber quartus.

Quis operis titulum diligens examinatur inspiciat: cum de topicis differentiis conscribamus: non id a nobis tantum expectare debet: ut locorum inter se dialecticorum: vel etiam rhetoricorum differentias demus. verum id multo magis ut dialecticos locos a rhetoricis segregemus: quod nos efficacius aggredi posse arbitramur

si ab ipsa facultatum natura disputandi sumamus exordium. Ostensa enim dialectice: ac rhetorice similitudine ac dissimilitudine ab ipsarum facultatum necessesse est formis etiam locorum qui eisdem facultatibus deseruiunt cōitates discrepantiasque dicam. dialectica igitur themist tñ considerat. Thesis vero est sine circumstantiis questio. rhetorica vero de hypotesibus. id est de questionibus circumstantiarum multitudine incluis tractat: et differit. Circumstantie vero sunt quis. quid. ubi. quando: quomodo. quibus adminiculis. Rursus dialectica quidem si quoniam circumstantias: veluti personam factum ve aliquod ad disputationem sumit: non principaliter: sed omnem eius vim ad thesin: de qua differit. trāffert. Rhetorica vero si thesim assumperit ad hypotesim trahit: et utraque suam materiam quidem tractat: sed alterius quidem sumit: ut proniore in sua materia facultate nitatur. Rursus dialectica interrogatione: ac responsione cōstricta est. Rhetorica rem propositam perpetua oratione decurrit. itē dialectica perfectis utitur syllogismis Rhetorica enim themematum breuitate contenta est. illud etiam differentiam facit: quod Rhetor habet alium propter aduersarium iudicem: qui inter utrosque disceptat. Dialectico vero ille fert sententiam: qui aduersarius sedet. ab aduersario enim responsio veluti quedam sententia subtilitate interrogationis elicitur. Que cum ita sint omnis earum differentia vel in materia. vel in usu vel in fine est cōstituta. In materia quod thesis atque hypothesis materia quidem utriusque subiecta est. in usibus quod hec interrogatione illa perpetua oratione disceptat: vel quod hec integris syllogismis. illa vero themematibus gaudet. In fine vero quod hec persuadere iudici: illa quod vult ab aduersario extorquere conatur: Quibus ita per cognitis paulo posterioribus et questionibus Rhetoricis que in constitutionibus posite sunt: et propria generis enumerabimus locos. Illuc paulisper mihi videtur de tota admodum breuiter facultate tractandum magnū opus atque difficile. quāta enim sibi met ars Rhetorica cognatione iungatur: non facile considerari potest: virg est et ut auditu animaduerti queat: nedum sit facile repta. De cuius quidem rei traditione nihil ab antiquis preceptoribus accepimus. De vnoquoque enim precipiunt nihil de communi laborantes. Quā partē doctrine vacuā ut possumus aggrediamur. Dicemus igitur de genere artis: et speciebus et maiori et partibus: et instrumentis instrumentisque partibus: ope etiam officioque actoris et fine: post hec de questionibus ac de locis. Quocirca quod in communi speculandum est hic differēdi sumamus exordium. Rhetorice igitur genus est facultas. Species vero tres iudiciale demonstratiuum: deliberatiuum. et genus quod dem id esse: quod diximus patet. Species autem iccirco sunt: quas enumerauimus superius: quoniam in his est tota facultas. Rhetorice in iudiciali genere carū integra est. Itē in demonstratiuo: vel deliberatiuo. hec genera sunt causarum. Omnes enim cause vel speciales vel indiuidue sub horum trium generum vno cadunt: ut sub iudiciali quidem speciales ut maiestatis: vel repetūdarum. Sub deliberatiuo vero cadunt quecūque cause consultatione habent: ut si specialiter accipias de bello vel pace. Eodem modo etiam in demonstratiuis quecūque videntur in laudem: aut vituperationes: spālter quidem ut monstratiuo ponuntur. Materia vero huius facultatis est omnis res quidem proposita ad dictionem. fere autem est ciuilis questio. In hac species a Rhetorica venientes que quedam